

Megjelen:
Hetenként vasárnap.

Előfizetési ára:

Helyben házhoz hordva,
és vidékre postánküldve
Egész évre . . . 4 frt.
Félévre . . . 2 „
Negyedévre . . . 1 „
Egyes szám ára 8 kr.

Hirdetések egyezség
szerint közöltetnek.

SZOBOSZLÓ ÉS VIDÉKE

GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztő iroda:
Iskola-utca 65. sz. hol
a lap szellemi részét
illető ügyekben értekez-
hetni lehet.
Kéziratok nem adatnak
vissza.

Kiadóhivatal:
Plón Gyula könyvnyom-
dája, hol az előfizetések
és hirdetések fölvetetnek

Nyilttéri közlemények
soronként 15 kr-ért szá-
mittatnak.

Felhívás.

Miután városunk közönsége a szép és nemes iránti érzékének minden körülmények között — mikor arra alkalma nyílt — kiváló jelét adta; miután a szép és nemes iránti érzést legközvetlenebbül fejleszti, az érzelm és szívre legfogékonyabban hat az öszhangzatos dal vagy ének; miután városunkban a vidéki dalegyletek — mondhatjuk a dédelgetésig — kedves vendégek képpen fogadtattak: általános óhajként nyilván közönségünk minden rétegében, vajha itt helyben is egy állandó dalegylet alakulna.

Hogy míg sokkal csekélyebb népességű községek mily szép eredményeket tudnak felmutatni a zeneművészet terén, addig 16 ezer lélekkel bíró városunk e tekintetben csak a hátramaradás, sőt talán a sülyedés képét tünteti föl.

És miért van ez így?

Annak részletes fejtegetésébe bocsátkozni nem képezi feladatát e sorok írójának. De bizonyára nem az alkalmas erőknek hiányán akad fenn a társadalmi életet egyöntetűbb, kedélyesebb, elevenebb és öszhangzatosabbá tevő dalárda megalakulása és fenmaradása.

Hiszen elég legyen egyszerűen utalnunk a városunkban évek óta fenálló tanítói zenekarra. Hangya szorgalommal, lankadást nem ismerő kitartó fáradsággal mily eredményt mutatott az fel csak a legközelebbi tavaszi multságán is. És ime ma már 10 tagot számlál. Alapos a remény, hogy a kezdet nehézségein tulesve, fön fog maradni és virágozni s városunk közönségét is sok

T Á R C Z A.

A hazug.

Nézzetek szét környezetetek között s meg fagjátok találni a czimpéldányt. Ott van ő mindenütt, az utcán, a szalonban, a templomban. a hivatalban, a társas élet mindennemű érintkezésben, szóval mindenütt a hol emberek vannak. A hazugság oly általános emberi tulajdonság, a mely többé-kevésbé mindenkié megvan.

A világtörténelem egyetlen emberről emlékezik meg, a kiről azt mondják, hogy még tréféből sem hazudott s ez Epaminondas volt. De én még a történelemnek sem vagyok ezt hajlandó elhinni, nem csak azért, mert a történelem is sokszor hazudik, hanem azért, mert Epaminondas is ember volt.

Mert miben áll a hazugság lényege?

Felelet: abban, hogy a dolgokat, eseményeket egyéneket más színben, más világításban tünteti fel, mint a milyen az valóban.

Minden törekvés, minden művelet, mely a fentebbi célra törekszik: hazugság. Így szigoruan véve a dolgot, a történelem, a vallás, az emberiség, sőt maga a nagy mindenség nem volna egyéb hazugságok halmazánál. Ezen állítás illusztrálására szükségesnek látok néhány példát felhozni. Mi úgy látjuk, hogy a nap felkel kele-

lvezetes estében fogja részesíteni. (Kívánjuk, hogy úgy legyen. Szerk.)

Szabad legyen utalnunk a jelen évi márczius 15-ki ünnepélyre, midőn elemi iskolánk V-ik és VI-ik osztályu növendékei öszhangzatos éneklésükkel emelik nemzeti ünnepünk fényét. Vajon nem okulhattunk e ezen alkalomból is? Vajon nem éreztük e hiányát egy állandó, vagy működvelő dalárdának? Vajon téltenségünkért nem vádoltuk e magunkat?

Hiszen ha mindezek hidegen hagytak minket, nem vagyunk méltók magunkra nézve dicséretnek venni a gyermeki tiszta szívből jövő ama magasztos szavakat, »olyan ember szeretnék lenni, mint apám!«

Ha közüllünk bárkinek kételkedése támad az ügyre vonatkozólag, jusson eszébe, hogy »erős akarat nem ismer akadályt.«

Ez és az előrehaladás utáni vágy buzdított több tekintélyes egyéneket arra, hogy még egyszer megkísértsék városunkban egy állandó énekkar (dalárda) létesítését.

Tagja lehet a dalárdának minden becsületes, erkölcsileg meg nem rovott egyén, ki életének 16-ik évét elérte, kinek hangja a férfi négyes valamely hangnemére alkalmasnak és zenehallása után használhatónak találattik.

Mindazon egyének pedig, kik működő tagok lenni nem akarnak, de a dalárda iránti jó indulatuknak és áldozatkész pártfogásuknak jelét adni óhajtanák, mint alapító vagy pártoló tagok, az alakuló közgyűlésen, illetve alapszabályban kiteendő, meghatározandó évi vagy egyszer s min-

ten, halad az égboltozaton feljebb feljebb és le megy nyugaton. Pedig nagyon jól tudjuk, hogy ez nem így van: a jó öreg nap akarna így bennünket félrevezetni, de neki ez a hazugság nem sikerül. Tehát a természet is hazudik.

Lássuk a történelmet.

A történelem felmutat egyes embereket, mint az erény és tökéletesség mintaképeit s annak tetteit követendő például állítja elibünk. Pedig ha közelebről utánna látunk a dolognak, azt a nagy tettet nem is ő követte el, csak az ő nevéhez fűződik, mert minden okozatnak kell okának lenni. De meg az a nagy ember pongyolában éppen nem volna arra méltó, hogy példányképpül szolgáljon. Tehát a történelem sem mond igazat.

Mindegyik vallás azt mondja, hogy csak az ő hitelvei szerint lehet üdvözülni. Melyiknek van igazga?

Hát az ember? Hisz' annak egész létele a hazugságok láncolatából áll.

Ez azonban egy csunya szó, a mely a társadalomban ily értelemben nem használattik, s ha én megpróbálnám azt bebizonyítani is, épen a saját állítássalommal tromfolnának le, hogy t: i: az én bizonyításaim is mind hazugságok.

Nem szállok tehát szembe a közvéleménnyel, ha nem úgy definiálom a hazugságot, a mint az

denkorra fizetendő díjjak lerovásával be-
léphetnek.

Azt hisszük, hogy ezen ügy érdekében legkisebb szükség sincs nagy hangu frázisokhoz nyulnunk.

Bizva a nemes ügy diadalra jutásában, azon tiszteletteljes kérelemmel zárjuk be sorainkat, hogy városunk mindazon polgárai, kik a dalárdában alapító, pártoló, vagy működő tagok óhajtanak lenni, egyszerűen kik létesülését óhajtják, ebbeli szándékukat Kiss György tanítónál bejelenteni s a későbbben meghatározandó időben és helyen — mit minden egyes jelentkezővel tudatni fogunk — alakuló közgyűlésre megjelenni méltóztassanak.

H.-Szoboszló, 1891. aug. hó.

Többen.

Az ipartörvény módosítása.

Iparosaink érdekében vélünk eljárni, midőn az alábbiakban ismertetni kívánjuk azt a fölterjesztést, melyet a hazai ipartestületek központi bizottsága a kereskedelemügyi miniszterhez intézett.

Felette fontos ezen emlékirat, mert úgy szólna mindazt felőleli, ami a hazai kézműiparosoknak régi óhajait képzí.

A memorandum szerint az ipartestület éppen ipari központokat képező számos nagyobb vidéki városban nem létesült, mely anomáliát helyesen annak tulajdonítják, hogy az ily testületek alakítása törvény által kötelezőnek ki nem mondatván, némny vidékek iparosai részint figyelmen kívül hagyják az erők tömörülésének

a mai társadalomnak jobban tetszik, t: i: a hazugság az igazságnak ellentéte.

Ez a definitió azonban oly gyarló, hogy a biralatot egyáltalában nem állja ki. Legnagyobb hibája az, hogy nem világos, nem tiszta; mert hogy a hazugság fogalmával tisztába jöhetünk ismernünk kell az igazság fogalmát.

De hát mi az igazság? Ez oly relativ fogalom, hogy ennek általános meghatározását adni lehetetlen; és pedig azért, mert mindenki más más szempontból nézven a dolgokat, a meghatározás általánosságát és így helyességét nem fogadná el.

E szerint tehát az igazságról csak viszonylagosan lehet szólni.

Hiába beszélnek a bölcsék hogy az igazság egy általános fogalom, mihelyt az véges emberi észszel és mértékkel méretik: elveszti általánosságát, és viszonylagos valami marad.

Létezik ugyan valahol abszolút igazság de a mi véges elménk odáig nem hathat, oda csak a hit segíthet el bennünket, tehát mi abszolút igazságról, mivel arról fogalommal nem bírunk: nem beszélhetünk. Maradjunk tehát ott, a meddig az eszünk elérhet s beszéljünk az igazságról viszonylagosan. — S akkor mi lesz a hazugság?

Az emberi fogalom szerint igaznak ismer-
teknek ellentéte.

(Folytatása következik.)

horderejét, részint pedig az ipartársulatokban gyűjtött vagyonukat feltvén, az ipartestületek fentartásával járó, valóban csekély költségektől is visszariadnak és a törvény jeles czélzatainak ez irányban való végrehajtásával szemben tagadó állást foglalnak el. Végre az illetékes hatóságok egy része nemcsak hogy kötelelességszerűleg nem buzdítja az iparosságot a testület megalakítására, hanem az intézménnyel szemben nem is titkolt ellenszenvvel viseltetik, annak hatósági jelleggel felruházott önkormányzati hatáskörében saját hatósági jogkörének esorbitását látva.

Valóban már az ipari adminisztráció egyformasága szempontjából is abnormális állapot képez az, hogy egészen jelentéktelen községekben, a csekélyszámu iparosok önkormányzatilag látnak el fontos iparhatósági teendőket, holott sok törvényhatósági joggal felruházott városokban a rendőrhatalóság végzi ugyanazon funkciókat. Mert csakugyan anomáliának tűnik fel, hogy számos jelentékenyebb iparu népességgel bíró rendezett tanácsu városban mindeddig nem alakult meg az ipartestület.

A szerzett tapasztalatok következtében ma még kevésbé van alapos ok arra, mint a törvény megalkotásakor, hogy a testületi intézmény általános kötelező rendszabályok által a képzéshez kötött mesterséggel foglalkozó iparosok egyetemére ki ne terjesztessék. Még az az álláspont is, mely annak idején bizonyos jogosultsággal bír, hogy t. i. az intézmény életrevalósága kipróbálva nincs, ma már túl van haladva és az iparfejlesztés, az iparos-szakképzés és művelődés, valamint az ipari közigazgatás fontos érdekei követelik a törvény idevágó határozatainak módosítását.

Az a cél, hogy lehetőleg minden kézműiparos valamely testület kötelekéhez tartozzék, csak úgy érhető el, ha elejtetik azon megszorítás, mely szerint csupán az ugyan azon községben lakó iparosok alakíthatnak ipartestületet.

A memorandum azon óhaj képesében, hogy az iparosságnak minél szélesebb körei vonassanak be a testületi kötelekbe, egyúttal életerős testületeket is kíván, amelyek képesek fontos feladatuknak minden irányban megfelelni.

Miután a kerületi ipartestületek alakulásáról, a felvételi és tagdíjhátralékokból keletkező pénzügyi hátrányokról, az ipari adminisztráció viszályairól, az ipartestületi intézmény konszolidálásáról beszél, végül még iparosainknak, különösen az ifjaknak haladásra való ösztönzése, a haladóknak az elmaradottaktól való megkülönböztetése céljából kívánatosnak tartja, hogy a testületi alapszabályok intézkedhessenek az iránt miszerint a tagok az ipartestület kebelében alakított szakbizottság előtt önként szakvizsgát tethessenek és az erről nyert mesteri oklevélre czéggükön, számláikon és hirdetésményeikben hivatkozhassanak.

A tüzetes kifejtéshez képest javaslatait a következőkben foglalja össze:

Mondassék ki az ipartestületek alakításának, illetőleg az azok kötelekébe való tartozásnak általános kötelezettsége minden törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városra nézve, valamint mindazon helyekre nézve, melyekben legalább száz, képzéshez kötött mesterséggel foglalkozó iparos van; továbbá, hogy ugyanazon iparhatósági területen egymáshoz közel fekvő községek, vagy közös ipartestületet alakíthatassanak, vagy pedig valamely már létező ipartestülethez csatlakozhassanak.

Az ipartestületi kötelekbe vonassanak be mindazon ipartelep, melyek főgyártási ágaikban képzéshez kötött mesterségbeli segédmunkásokat foglalkoztatnak.

Oly helyeken, hol ipartestület áll fenn, képzéshez kötött mesterség önálló üzésére a hatósági igazolvány csak a befizetett testületi bekebelezési díjról szóló hiteles elismervény bemutatása mellett adassék ki.

A testületi díjak a kamarai illetékek módjára a közadókkal együtt hajtassanak be és szolgáltatassanak át évnegyedenként az ipartestületeknek.

Legfontosabbnak tartja azonban az emlékirat a képzés szabályozását s e kérdéssel nagyon is behatóan foglalkozik.

Igy egyebek között a munkakönyv kiállításáról és a képzés kijátszásáról a következőket hozza fel:

A 101. §. d) pontja szerint a munkakönyv kiállítandó mindenki részére, a ki élte 15-ik évét betöltötte és igazolta azt, hogy iparosnál mint segéd dolgozik, megkülönböztetésül a gyárban való alkalmaztatástól. A mint az eddigi tapasztalat is igazolta, e rendelkezés csak arra vezet, hogy az iparban való gyakorlati szakképzés érdekében feltétlenül szükséges tanonczkodás alól ki lehessen bújni és a képzés céljának kijátszásával, a szolid iparüzés nagy hátránya, könnyűszerrel iparjogositványhoz lehessen jutni. Már csak a törvénynek az ipari szakképzés előmozdítására irányuló üdvös intézkedéseinek, tehát a III. fej. uralkodó czélzatainak érvényesülése szempontjából is kívánatos e pontnak elejtése.

Végül magának a 4. §-nak hézaga szintén jelentékenyen elősegíti a képzés kijátszását. Az ott megállapított igazolási módokat nélkülözi a hitelesség garanciáit. A leggyakoribb esetek közé tartozik u. i. az, hogy szivességből, vagy éppen nem tisztességes indokból kiállítatik a megkívántató munkabizonyítvány oly egyének számára, a kik szakbavágó műhelyben, vagy gyárban szakbavágó munkával egyáltalán nem, vagy csak igen rövid ideig foglalkoztak. Miután minden segédnek munkakönyvvel kell bírnia, másfelől pedig, mivel az ipartestület leginkább van abban a helyzetben, hogy ellenőrizhesse, vajjon a kimutatandó törvényes kellékeknek a tan- és munkaviszony tekintetében egyes esetekben elég van-e téve, a képzés csak úgy juthat komoly érvényre, ha az iparhatóságok által, képzéshez kötött mesterségekre, az iparigazolvány csak az illetékes ipartestület meghallgatása mellett és annak véleményezésére adható ki.

A képzés hatályosabbá tételére nézve a készitendő törvénynovellába oly határozatokat óhajt felvenni, melyek szerint a képzéshez kötött mesterségek önálló üzetésére az igazolvány a tanoncz-bizonyítványon kívül, csupán az előírt szakmabeli foglalkozást igazoló munkakönyv bemutatása mellett és csupán az illetékes ipartestület meghallgatása után legyen kiadható; továbbá amaz általános felhatalmazás vétetnék fel, mely szerint a II. fokú iparhatóságok feljogosítottának, hogy különös tekintetbevétel érdemlő körülmények közt, az illetékes ipartestület, illetőleg keresk. és iparkamara meghallgatása után, egyeseket a képzéshez igazolás kötelezettsége alól esetről-esetre felmenthessenek; és hogy a keresk. miniszter felhatalmazást nyerne arra, hogy egyes kézműiparágak speciális viszonyaira való tekintettel, a készitmények teljes előállítására szükséges kiegészítő munkálatok egyesítésére nézve, rendeleti uton, kivételes intézkedéseket állapíthasson meg; s ha felvétetnék ama rendelkezés, mely szerint az iparos, tanonczot csak abban az iparágban tarthat, melyre nézve a törvényes képzést kimutatta: végre a 101. §. d) pontja teljesen hatályon kívül helyeztetnék.

Ezekben ismertetjük rövid körvonalakban a nagyfontosságú emlékiratot, melynek hogy sikere és eredménye legyen, iparosaink érdekében nagyon kívánatosnak tartjuk.

Sz—s.

HIREK.

— **Lajosnap.** Kossuth Lajos nevenapját nagy hazánkfiahoz méltóan akarja megünnepelni városunk közönsége. A rendező bizottság az ünnepély programját következőleg állapította meg: Folyó hó 25-én az az kedden reggel hálaadó isteni tisz-

telet az ev. ref. templomban. Fölhívja a rendezőség a város lakosságát, hogy az isteni tiszteleten minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek, hogy az ünnepély annál intozásabb legyen. F. hó 30-án déli tizenkét órakor pedig az erdőn társas ebéd lesz, melyre az aláírási iverk már ki vannak bocsátva. A résztvenni szándékozónak 60 krt, kell az ivhordó kezéhez kifizetni, mert a kik a 60 krt, ki nem fizetik, azokra az ebéd készítésénél nem számíthatnak.

— **Tanárválasztás.** A polgári iskolai iskolaszék tegnap Padrah Sándor kir. közjegyző elnökelete alatt tartott gyűlésén töltötte be a Kovács Gábor lemondása folytán megürült tanári tanszéket. 6 pályázó közül háromnak pályázati kérvénye nem volt figyelembe vehető. A másik 3 pályázó közül is csak egynek volt olyan képzése, mint a milyen szakcsoportra pályázat volt hirdetve. Szavazásra bocsátatván a dolog, a jelenlevő 12 iskolaszéki tag közül 8 szavazat esett Feltóti Lászlóra, 2 szavazat Simonra. Két tag nem szavazott. E szerint Feltóti László lett tanárnak megválasztva, azon feltétel mellett azonban, hogy a mennyiségáni szakkól is oklevelet tartozik szerezni 1 év alatt, ez ideig csak ideiglenes minőségben fog alkalmaztatni. Érdekes, hogy a gyűlésen jelen volt jogászok közül se ki sem vette magának azt a fáradságot, hogy a »bontó feltétel» fogalmát megmagyarázza az iskolaszéknek, mert ha ezt teszi, ilyen záradékot bizonyosan nem csatolt volna a határozathoz. Mert ha a megválasztott tanár 2 év alatt a vizsgát a mennyiségantól is leteszi, rendes és állandó tanár a tegnapi naptól kezdve, ha ellenben a vizsgát le nem teszi: miután a feltételt nem teljesítette, az általa elfoglalt tanári szék önmagától megürül. A clausula illetően helytelen volta a megválasztott tanár nyugdíjképzését érdeklő érzékenyen, mert mint ideiglenes tanár nem nyugdíjképes; így tehát két évet hiába fog szolgálni, mert nyugdíjjogosultsága csak azon időtől fog kezdődni, a mikor rendes tanár leend.

— **Tanító választás.** A legközelebbi egyháztanító gyűlés a harmadik paralel osztályok mellé megválasztotta tanítókul Szabó Gyula kabai okleveles tanítót és Bor Jánost a debreczeni ev. ref. képezdét, a mult iskolai évben jeles eredménnyel végzett növendéket. Üdvözljük a népoktatás ügyének leendő harczosait!

— **Közgyűlés.** F. hó 30-án lesz a rendes képviselői közgyűlés, melynek előre láthatólag sok és fontos tárgya leend, úgy hogy a gyűlés körülbelül két napon át fog tartani.

— **Majális.** A helybeli függetlenségi és 48-as olvasókör f. hó 30-án házépítési alapja javára zártkörű táncmulatságot rendez. Beléptidő személyenként 60 kr; családjegy 1 frt 50 kr. A meghívók már szét vannak küldve, ha valaki tévedésből meghívót nem kapott volna; ez iránt jelentkezhetik a körelnökénél Hetey Ignác ügyvédnél. Külömben meghívó nélkül is szívesen látnak mindenkit. Felhívjuk a közönség figyelmét ezen mulatságra, mely igen kedélyesnek ígérkezik. Ugy a Lajos napi banket, mint ezen bál fényét nagyban fogja emelni az, hogy azon Polonyi Géza képviselőnk is, — a legnagyobb valószínűség szerint — részt veend, mert egészsége már teljesen helyre állott.

— **Majálisok.** Az udvari és nagy bajomi intelligens ifjuság Udvariban a nagy leányiskolában; a debreczeni ev. ref. tanító képezde bent maradt ifjusága pedig a nagy erdei vigadóban zártkörű nyári táncvizalmat rendeztek tegnap este.

— **Gyermekszínház.** A multkori siker után kedvet kaptak a kis makedvelők és ma délután fölállított sátorban a róm. kath. iskola udvarán ismét makedvelősködni. Ez alkalommal előadják a »K a k a s» című vígjátékot.

— **Lopás.** Szegény Váci Miklós koldulással összeszerzett egy pár száz forintot s abból 170

frtot a szobájában egy eszmaszáriba bepakolva elásott. A pénz hollétét csak ő és apja Balla Péter tudták, s a napokban, mikor Balla Miklós-nak szüksége lett volna a pénzre, keresi és hűlt helyét találja. Az esetet feljelentette a kapitányságnál és csendőrségnél. Ügyes és tapintatos csendőr őrsvezetőnk Földvári Adolf vizsgálatot indított ez ügyben, s a tolvajt Balla Péter személyében elfogta. Az apa már ezelőtt, körülbelül 2 évvel felvette a pénzt a földalul s azt szépen csendesen költögette, sőt egy szomszéd fiatal aszszonynak is adogatott belőle kisebb nagyobb összegeket, azt ezáltal akarta rosra csábítani. Hogy a lopás gyanuját magáról elhárítsa, betörte az ablakot s állítólag elutazott Debreczenbe, hogy úgy tűnjék fel a dolog, mintha az ő távollétében valami idegen tört volna be a lakásba s rabolta volna el a pénzt. De már töredelmesen beismerte tettét s a csendőrség átkísérte a járásbíróshoz.

— **Öngyilkosság.** A p-ladányi pénzügyi fővizsgáló szerdán délután négy óraker a kabai város-háza vendégszobájában agyonlőtte magát. Tettének oka ismeretlen.

— **Villámcsapás.** A csütörtök esti zivatar alkalmával a villám Kiss Mihály tanyáján felgyújtott egy szalma kazlat.

— **A vasutnál is garázdálkodott a zivatar,** egy váltóór kutyáját agyonütötte, egy táviró póznáról az elszigetelő porcellánokat leverte, a táviró hivatalba is behatolt s a gépezetet megromgálta, végre megütötte a jelző harangot. Ugy látszik az olyan hivatalokat szerette meglátogatni, a hol az emberi ész szolgálatába hajtotta az ő kis testvéreit. Ezt bizonyítja az is, hogy bár Striss bátyánk öklémét — nagyon helyesen kizárta a postahivatalból, mégis erőszakosan behatolt a vezetékben a postai táviró hivatalba, s ott olyan szerzegést, pattogást, vitt végbe, hogy Striss bátyánk — azon elvet tartva szem előtt, hogy az okosabb enged — jónak látta a garázda vendég elől kitérni és a táviró hivatalt odahagyta.

— **Az angyalházi határjáró bizottságot** is megtréfálta az eső, az angyalházi biztos szobájából gyönyörködtek a határ minőségében. Ugy hogy ez alkalommal a bizottság nem tudott egyebet tenni, minthogy az ujonnan épült biztos lakot megsejmelte, s azt átvette elrendelvé némi hiányok pótlását.

— **Adakozás.** Varga Márton tanító ur harangra 1 frtot, iskola építési célra 2 frtot adományozott. — Fogadja a nemes adakozásért őszinte köszönetünket. Váci Ferencz egyházgondnok.

— **A helybeli izraelita kereskedők** f. hó 16-án gyűlést tartottak a vasárnapi munkaszünet tárgyában. A miniszterhez szándékoznak menni, hogy engedje meg nekik a miniszter, hogy üzleteiket vasárnap nyitva tarthassák, mert ha szombaton és vasárnap csukva van az üzlet sok kárt szenvednek. Ilyen mozgalom már az ország több városában indult meg, hogy mi lesz az eredmény: nem tudhatni.

— **Nagy viharok.** Vasárnap délután nagy vihar volt Kaposváron meg a vidékén. Délben már nagy volt a forróság; délután négy óraker pedig oly tikkasztó volt a levegő, hogy a szabadban alig lehetett lélekzeni. Fél öt óraker kezdett borulni a láthatárt s nemsokára nagy, hamvasfekete felhők vágattak fel az égre. Az orkán közeledését hirdette az iszonyu moraj és zugás, mely megelőzte, s pillanat alatt porfelleggel borította el az egész láthatárt. A madarak ösztönszerűleg menekültek, mikor az orkán földig hajtotta a fák koronáját; zindelyeket ragadott le a háztetőkről s mindent elsepert a mit utjában talált. Több ember megsebesült, az utcák járhatlanok voltak. Arad környékén jégesővel vegyes orkán dühöngött. A jégverés a már szedés alatt álló dohánytermés nagy részét tönkre tette.

— **Passzushamisító végrehajtó.** A szegedi rendőrség letartóztatta a szajáni volt végrehajtót, Horváth Aantalt, ki egy nem rég elfogott lökött bandának hamis passzusokat állított ki. A végrehajtó neszét vette annak, hogy a rendőrség figyel rá s épen szökni készült, mikor az utcán utólérték s megakadályozták, hogy tovább álljon. Hir szerint a banda minden tagja rávallott s így bűnössége kétségtelen.

— **Honvédek és polgárok verekedése.** Kézdi-Vásárhelyt a gyakorlatra kivonult honvédek és néhány polgár valami miatt összeszóllalkoztak, ebből verekedés támadt s a vége az lett, hogy a katonák leszurtak egy embert. A kézdi-vásárhelyi katonai hatóság megtette a lépéseket a gyilkos katonák szigorú megbüntetésére s a polgári hatósággal együtt megkezdte a vizsgálatot.

— **Elárult rablőgyilkossági merénylet.** Aigner Ödön gazdag szegedi kereskedő a napokban elcsapta egyik alkalmazottját, Maschkán Jóssefet. Maschkán e miatt boszut forralt s egyik társával, Zombori Mihályval rablőgyilkossági merényletet tervezett volt gazdája ellen. Zombori azonban csak színleg egyezett a gyilkosságba s besugta a tervet a rendőrségnek. A rendőrség azután a tetteseket, mikor tegnap éjjel az Aigner házába akartak belőpözni, elfogta. Maschkánnál a rendőrség éles késeket és zsineget talált. A zsineggel megakartta fojtani Aignert.

— **A hazugságok apja Prágában.** Félig-meddig talán már el is feledte a politikával keveset törődő közönség, hogy ki az az uri ember, a kit csak a »hazugságok apja« nem épen megtisztelő néven emlegettek néhány év előtt. Ignatievról, az ép oly híres, mint hir hedtorosz diplomatáról van szó, a ki most a leányával meglátogatta a prágai kiállítását. Minthogy semmiféle hivatalos dolga Prágában nem volt, háborítatlanul akarta élvezni, a mi a csehek fővárosában élvezetre kínálkozott neki, azért hát mindenekelőtt inkognitó utazott oda. Ennek az lett a következménye, hogy mint aféle egyszerű utas, a zsufolt vendéglőben alig kapott szállást. Az első éjet valami zúfogadóban töltötte kisasszony leányával együtt s csak másnap-kapott jobb szállást, a hol kényelembe tehetette magát. A rendőrség tudta ugyan, hogy ki az a komoly ur, a ki a Hotel Monopole-ban három szobát foglalt el, de udvariasan elfogadta az inkognitót, úgy hogy Ignatiev már népszerű látogatta meg a kiállítását, mire egy élelmes újságíró megsejtette kiletét s természetesen nyomban meginterviewolta. Ignatiev felfedezve látván magát, hirtelen elakart tűnni s el is indult, hogy Krakón át Bosoj-Brodba menjen a birtokára, de nagy sietségében nem arra a vonatra ült, a melyre kellett volna s Kalup táján ki kellett szállnia, hogy ismét visszatérjen Prágába, hol így még egy napot töltött. Ignatiev 1857. óta nem volt Prágában s azzal hízelt a cseheknek, hogy azóta a fővárosuk nagyon megszépült.

Tanügy.

A népiskolai olvasókönyvekről.

Tanfériak körében régebb idő óta fontos vitaközpontnak központja az olvasó-könyv. — Egyik pusztán az olvasás gyakorló eszközének tekintete, nem ügyelvén sokat a tartalom milyenségére, másik egyenesen az elemi oktatás köz és sulypontjává kívánta tenni, — harmadik a nyelvtanítás szolgálatába, negyedik a reáliak nyújtására szegődött. — Ily feifogások mellett nem csodálkozom, ha oly sok különböző irányu és tartalmi olvasó-könyvet szült a közelebbi 5-6 év, hogy alig lehet a sok szalma között a magot megtalálni.

És ha már jelezzük miként magot is találunk, ezek között a legelső helyen kell megemlékeznünk a Méhner Vilmos (Budapest IV.-ker.

Papnövelde-utca 8. szám) Kiadásában megjelent Gyertyánffy-Kiss-Radó féle olvasó-könyvekről.

Főérdeme ezen könyveknek a tözsgyökeres magyarság, továbbá azon kellemes beosztás és érdeklődést keltő anyag csoportosítás, mely ezen könyveket a felnőtteknek is kedves olvasmányul teszi. — Nem futkosnak az írók a sablon utjain bizonyos merev czélhoz, nem állítanak fel áthághatlan szabályokat, de a természetességgel mint egy egykedvűen bánva kellemessé, vonzóvá teszik műveket. — Vallásos kedély, hazafias érzület, törvénytisztelet, emberszeretet érzenek ki a munkákból s e tekintetben nemesítenek is, így általános képző erejük el nem vitatható.

E vidéken leginkább és legnagyobb mértékben az ev. ref. vallásu lakosság levén, mivel ezen iskolák számára a főt. egyházkerület már az I-ső osztály részére A B C.-ét kiadott — a Gyertyánffy-Kiss-Radó féle A B C.-ét részletesen most nem ismertetem, de felhívom reá kartársaim figyelmét, különösen pedig azokat, kiknek módjukban van e könyvet használni; igazán állíthatom, hogy e jó A B C. az irvaolvasás tanításánál már felésiker. — A népiskola többi osztályai részére 4 kötet könyvet irtak szerzők. — Egyet a II-ik, egyet a III-ik, egyet a IV-ik és ismét egyet az V-ik — VI-ik osztályok számára. — Lássuk ezeket sorban!

A népiskolák II-ik osztálya számára írott olvasó-könyvnek már az 5-ik kiadása jut kezünkbe, ha semmi mást nem mondanánk róla, csak azt, hogy 2-3 év alatt 5 kiadást ért, elegendő dicséret lenne. — Itt azonban még másról is meg kell emlékeznünk. — Az olvasó-könyv 128 oldalon 6 főbb czimre oszlik. T. Elbeszélések, E czim alatt népmesék és apróbb elbeszélések foglalnak először helyet, azután József története van leírva a szentírás nyomán. — Megemlítem hogy nem a biblia nehéz stílusában és nem annak szavaival, mint a tankönyvekben sokszor látjuk, hanem könyved elbeszélő alakban. — E rész igazán dicséretére válik a könyvnek, mely mint tananyag (tiszántuli ref. tanterv) a népiskola I-ső osztályában jön elő és ismétlődik a III-ik osztályban, így ezáltal az egy évi szünet mintegy áthidalódik s ez nagy előnyére van a népiskolai oktatásnak. — Felhívom az első osztályt vezető ref. tanító társaim figyelmét e részre, hiszen e szerint a bibliai történeteket bátran s könnyen taníthatják. — II. Népélet czimű szakasz érdekes része a könyvnek. III. Természeti képek a II-ik osztály beszéd és értelem gyakorlat tárgyait foglalja olvasmányokba. — IV. Versek. V. Imádságok és VI. Találos mesék. A könyv erős fedélbe van kötve, nyomása tiszta, betűi ellen kifogás nem tehető. — Ára 30 kr. Megrendelhető — valamint a többi kötetek is — a kiadónál és minden könyvkereskedőnél.

A III-ik osztály olvasó-könyvének ára 36 kr. s terjed 194 lapra és szinten Gyertyánffy István, Dr. Kiss Áron és Radó Vilmos irták. — A mit a II-ik olvasó-könyvről mondtam, az erről is áll: választékosság kiállításban és tartalomban jellemzi e munkát.

Beosztása a következő: T. Népmesék. — A ki tudja, hogy mily áhitattal hallgatják már a kis gyermekek a mesészerű történetkéket nagyon helyeselheti, hogy a III-ik oszt. olvasó-könyvében tehat olyan gyermekek kézikönyvében, kik maguk is már ítélnék és gondolkoznak, kiknél az olvasás a hangsúlyozás felé kell, hogy közeledjék, ily népmesék vétettek be, melyeket a gyermekek bizonyosan többször önmaguktól is elolvasnak, hogy azokat mielőbb elbeszélgethessék. — Ez elbeszélés már nemcsak a beszédbeli ügyességnek a mérője, de fogalmazás is, a mi az értelem képzésnek hatalmas tényezője.

A II-ik rész népmondákat foglal magában —

A III-ik rész Mózes történetét írja le igen szépen. Mózes története (a tiszántuli tantervet értve) a II-ik osztályban tanítatik s a III-ik osztályban ismételtetik, így igen helyén van ezen osztály olvasó-könyvében. — Valóban a bibliai részek olvasmányokba foglalása nagyon mellette szól ezen olvasó-könyveknek a célból, hogy egyházkerületünk által a népiskolákba ne csak engedélyeztessen, — hiszen most is szabadon használhatók — hanem minél előbb kötelezővé is tétessenek. — A IV-ik rész nemzeti ősmondákat ír le s felöleli a hun és magyar mondakört. — Ezen olvasó-könyvben több helyen a

vonatkozó költői leírások nagy ügyességgel vannak a szöveg közé beszöve. — V. Földrajzi képek. VI. Hazai természet világ. VII. A magyar nép foglalkozásai ezim alatt több és különféle vidékhez is kötött foglalkozást ír le. — VIII. Versek. 20 szavulásra is alkalmas költeményt foglal magában. Tompa, Arany, Gyulai, Petőfy, Garay és más költőktől. — IX. Imádságok. X. Találós mesék.

A tartalom és kiállítás ajánlják e munkát. — Kifogástalan magyaros irály felibe helyezi a sokak által idegen fordításokkal beültetett olvasó-könyveknek.

A tanév elejével különösen felhivom az ille-

tők figyelmét e könyvekre, annyival inkább, mert tudtommal — nagyobb mennyiségnél a szegény vagyonatlan árva gyermekek is figyelembe részesülnek. A IV. továbbá az V.—VI-ik osztályok olvasó-könyvei méltán egészítik ki ez olvasó-könyveket s nem vélek felesleges munkát végezni, ha ezeket is megösmertetem, de csak már a jövő számban.

(Folytatása következik.)

Dobó Sándor,
tanító.

Felelős szerkesztő: SZÜCS BALINT.

Kiadó-tulajdonos: PLÓN GYULA.

HÁZELADÁS.

A „H.-Szoboszlói Takarékpénztár“
tulajdonát tevő,
Grósz Sámuel féle piacz-utczai ház
szabadkézből örök áron eladó.
Értekezhetni a tulajdonos
„H.-Szoboszlói Takarékpénztár“-ral.

HÁZELADÁS.

IV. tized 95. szám alatt lévő
házas udvarom
mely áll
két lakház, 800 nöl udvar,
örök áron eladó,
esetleg bérbe kiadó.
VACZI FERENCZ
egyházgondnok.

PLÓN GYULA KÖNYVNYOMDÁJA

HAJDU-SZOBOSZLÓN.

Elvállal és pontosan teljesít minden a

nyomdászat körébe tartozó munkákat

ugymint:

városi és községi hivatalos nyomtatványokat, esketési, eljegyzési kártyákat, meghívókat és tánczrendet, étlapok, számlák, árjegyzékek,

névjegyek, gyászlapok, kimutatások, takarékpénztári mérlegek,

hirlapok, folyóiratok, művek;

bár mily nagyságu falragaszok, ügyvédi és irodai nyomtatványok, ipari és kereskedelmi körlevelek, levélpapírok és borítékok ezégnomással, stb., stb.

gyorsan, izléses kiállításban és jutányos áron.